

Robert C. Castel: Az utolsó téli hadjárat Ukrajnában?

2025 október 20. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása
Még nincs értékelve

Mérték

Kérdés, milyen meglepetésekkel fog szolgálni az el?ttünk álló orosz bombázókampány.

Az orosz–ukrán háború frontvonalai továbbra is ugyanazt az utolérhetetlen unalmat produkálják, mint Wagner

Parsifalja vagy Proust kutakodása valamiféle elt?nt id? nyomában. Mindez remek alkalmat ad arra, hogy a tekintetünket a leveg?ég és a közelg? tél felé emelve elgondolkodjunk mindazon, ami a hadviselésnek ebben a dimenziójában történt a háború kezdete óta. Továbbá, ami nem kevésbé fontos, a háború els? három téli hadjáratát kielemezve forgatókönyveket állíthatunk fel az el?ttünk álló 2025–2026-os bombázókampánnyal kapcsolatban.

Ahogy erre már a korábbi elemzéseimben is kitértem, az oroszok téli hadjáratai az ukrán energia-infrastruktúra ellen ugyanazon a jól ismert koncepciós keretrendszeren belül zajlottak le, amit a stratégiai légi hadviselés klasszikusaitól, Douhett?l, Trenchardtól, Mitchellt?l stb. tanultunk. Az alapötlet igen egyszer?, a frontvonalakat függ?legesen átkarolva közvetlen csapást mérni, nem az ellenfél csapataira, hanem a háborút fenntartó fizikai és morális alapozásra. Mivel pedig ezek az alapkövek nem teremtettek egyenl?nek, a legbölcsebb dolog azokat venni célba, amik ebben a rendszerben a clausewitzi súlypontokat képezik.

Az orosz gy?zelmi elmélet szerint a legfontosabb ilyen súlypontot Ukrajna energia-infrastruktúrája képezi, és ennek a pusztítása aránytalanul nagy hatást gyakorol majd az ukránok kalkulusára a háború folytatásával kapcsolatban. Ezt az elméletet ültette át gyakorlatba az orosz hadvezetés nem sokkal a háború kitörése után, és minden alapunk megvan azt feltételezni, hogy ez a szál végigkíséri majd a háború egész menetét.

A három egymást követ? téli bombázókampány, a 2022–2023-as, a 2023–2024-es, továbbá a 2024–2025-ös, három igen fontos esettanulmányt képez a háború elemz?i számára. Az esetek közötti különbségekb?l tükröz?d? adaptációs és innovációs folyamatok, a két hadvisel? fél többéves koevolúciója pedig felvázolja azokat a trendeket, illetve ellentrendeket, amiket az el?ttünk álló negyedik téli légi hadjáratban látni fogunk.

A kérdés, amit ezen elemzés keretei között megpróbálok megválaszolni, kett?s. Egy: milyen meglepetésekkel fog szolgálni az el?ttünk álló orosz bombázókampány?, és kett?: mik a feltételei annak, hogy Ukrajna túlélje a háború negyedik telét is?

De még miel?tt ezeket a kérdéseket megválaszolnánk, érdemes röviden végigfutni a három esettanulmányon, beazonosítva a gyakorlatba ültetett stratégiákat, a felhasznált haditechnikát és az ezekre adott ukrán válaszlépéseket.

A 2022–2023-as orosz stratégiai bombázókampány alapgondolata a lélektani sokk és a fizikai szaturáció elérése volt. A támadások célpontjaiként az általános energiainfrastruktúra-célpontokon kívül az ukrán logisztikát, különösen a vasutat és az ukrán ipart határozták meg. A célpontok között szerepelt még az elektromos áram termelése, továbbá a transzformátorállomások is. A vasút terén a villamos vontatás támadása a terhet a dízelvontatásra hárította, ami létfontosságú üzemanyagot vont el a fronton harcoló harcjárm?vekt?l. A támadásokat nagy, az egész ország területére kiterjed? hullámokként ütemezték, és a kevert eszközparkkal, cirkáló (Kh–101/555, Kalibr) és ballisztikus rakéták (Iszkander), továbbá a Sahed dróncsaládhoz tartozó eszközökkel hajtották végre.

Ukrajna válaszként a tervezett áramszüneteket, a hálózat gyors javítását, a lassan érkez? nyugati légvédelmi eszközök hadrendbe állítását (Iris-T, kés?bb Patriot) és az ukrán elektromos hálózatnak az európaiba való integrálását alkalmazta. Az els? orosz téli bombázóhadjárat súlyos nehézségeket okozott, de se a háború fizikai alapjait, se az általános morált nem sikerült megroppantania. Hogy Oroszország mennyire került közel ezeknek a céloknak a megvalósításához, azzal kapcsolatban még mindig komoly vita folyik a szakért?k között.

A második, 2023–2024-es orosz bombázókampány racionáléját úgy lehetne meghatározni, hogy „a kijavíthatóból az irreverzibilis” felé. A mód, amivel az oroszok ezt a min?ségi ugrást megpróbálták elérni, az a folyamatos nyomás fenntartása és a csapások pontosságának a növelése volt. A támadóhullámok száma visszaesett, ugyanakkor ezek jelent?sen koncentráltabbá váltak. A kiválasztott célpontok pusztítását magasabb telítettséggel és folyamatos újratámadással kívánták irreverzibilissé tenni. Ukrajna erre egy jobban rétegelt légvédelmi rendszerrel (a korábbiakat NASAMS és SAMP/T egységek egészítették ki) és a kárelhárítás hatékonyabbá tételével válaszoltak. A források eltérnek az okozott kár mértékével és az energiatermelésben mutatkozó kieséssel kapcsolatban.

A harmadik, 2024–2025-ös bombázókampány az eddiginél jóval nagyobb hangsúlyt helyezett a gázinfrastruktúra és a f?tést biztosító rendszerek pusztítására, ugyanakkor fenntartotta a korábban támadott gócokra gyakorolt nyomást is. A támadóhullámokban részt vev? vegyes eszközpark jelent?sen megnövekedett. Különösen igaz ez az új oroszországi üzemekben gyártott Sahed típusú drónokra. A támadások az eddiginél nagyobb mélység?ek voltak, érintve Ukrajna közép?, illetve nyugati megyéit is.

Egyértelm?en észlelhet? volt az is, hogy Oroszország a támadásait a legkedvez?bb meteorológiai „ablakok” kihasználásával indította útnak. Ukrajna légvédelmi rendszere jelent?sen b?vült ez alatt az id?szak alatt, és ha hihetünk a hivatalos statisztikáknak, akkor a hatékonysági mutatók is jelent?sen javultak. Növekv? hangsúlyt helyeztek a célpontok passzív védelmének a meger?sítésére is, véd?falak és kupolák kiépítésével. Az EU-ból érkez? eszközöknek köszönhet?en az áramtermelés is decentralizáltabbá vált.

Mindezt elmondva felvet?dik a kérdés, hogy mi várható az el?ttünk álló 2025–2026-os tél folyamán.

Az orosz oldalon a legjelent?sebb változás a dróntermelés exponenciális növelése és új, elektrooptikai rendszerekkel irányított, precíziós csapások végrehajtására alkalmas stratégiai drónok megjelenése volt. A legfontosabb ismeretlen mennyiség a haditechnika terén a ballisztikus rakéták gyártási adatai, továbbá a kérdés, hogy sikerült-e Oroszországnak az évek folyamán egy olyan stratégiai tartalékot képezni ezekb?l a nehezen elhárítható eszközökb?l, amivel dönt?en befolyásolni tudja majd az „energiacsaták” kimenetelét.

Hogy mik lesznek az oroszok által alkalmazott stratégiák, azzal kapcsolatban csak találgatni tudunk. A forgatókönyvek a stratégiai türelemt?l a folyamatos, változatlan intenzitású nyomáson át a hatalmas volumen? „lefejez? csapások” alkalmazásáig terjednek. Az sem kizárt, hogy ezen a téren jelent?s adaptációs lépéseket fogunk látni a kialakuló operatív helyzetnek megfelel?en. Lehetséges továbbá, hogy a teljes ukrán energiarendszer erodálása helyett az oroszok a rendszer darabokra szabdalását, illetve egy sz?k célpontterület aránytalan méret? túlterhelését tervezik. Ami a célpontok típusait illeti, valószín?leg a gáztermelés, illetve -szállítás, továbbá az energia-infrastruktúra gócpontjai fogják adni a célpontok dönt? többségét.

Ahhoz, hogy Ukrajna a negyedik téli hadjáratát is átvészelje, a következ? szükséges feltételeknek kell megvalósulnia.

Az els? és talán a legfontosabb ilyen feltétel az egy az el?bbiekhez hasonló enyhe tél. A második feltétel a nyugatról érkez? légvédelmi eszközök akadálytalan áramlása, különös tekintettel a drónok és a ballisztikus rakéták elleni védelemre.

A lengyel drónfiaskó és az iráni ballisztikus rakéták sikerei a tizenkét napos háború utolsó napjaiban azonban arra engednek következtetni, hogy a Nyugatnak nincsenek tökéletes válaszai erre a két kihívásra.

A harmadik feltétel Ukrajna képessége arra, hogy gyorsabban állítsa helyre az okozott károkat, mint ahogy azokat az oroszok kreálni tudják.

Az orosz dróntermelés ugrásszer? növekedésével az eddig fennálló kényes egyensúly könnyen felborulhat. Végül, de nem utolsósorban Ukrajnának biztosítania kell a nyugatról érkez? energiaimportot. Ez sokkal inkább az ukrán diplomácia, mint az ukrán fegyveres er?k próbája lesz.

A háború els? három évében Oroszországnak nem sikerült Tél tábornokot a maga oldalára állítania, pontosabban az általa nyújtott támogatás meglehet?sen mérsékelt volt. A stratégiai bombázás újra csalódást okozott a híveinek, mivel nem sikerült a harcterek megkerülésével döntést kier?szakolnia a háborúban.

Ugyanakkor a drónok esete bizonyítja, hogy bizonyos haditechnikák vagy harceljárások csupán évtizedekkel a bevezetésük után válnak kiforrott, a háborúk sorsát dönt?en befolyásoló tényez?kké.

Tehát nem lehet kizárni a lehet?séget annak, hogy a konvencionális eszközökkel végrehajtott stratégiai bombázás több mint száz évvel az Il dominio dell’aria megjelenése után válik végre nagykorúvá.

Robert C. Castel

A szerz? az Alapjogokért Központ biztonságpolitikai szakért?je, lapunk f?munkatársa

www.magyarnemzet.hu

Ajánló